

په ښارونو کې د ښاري ونډې تړون

د ښاري پيوستون د ملي پروگرام پرمختګ (USP)

دا ليکنه د ښاري پيوستون د ملي برنامې (USP) يوه انگيرنه ده چې د ښار ونډې له تړون سره همغږي لري او د ښاري لومړيتوبونو د ملي برنامې (U-NPP) يو مهم وړانديز شوی فعالیت، وړاندې کوي. دا سند د هغو موخو په اړه چې له USP څخه ترلاسه کېږي او د هغه د تطبيقولو د تګلارې او ځای يوه اجمالي کتنه وړاندې کوي. همداراز دا سند د ښارونډۍ د تړون له برنامې سره د همغږۍ د زياتولو په موخه له دې څخه د ډاډ تر لاسه کولو لپاره چې ټول افغانان (په کليوالي او ښاري سيمو کې) د ټولني د گډون پر بنسټ په حکومتولۍ، دولت جوړولو او د کورني انډوليزې پرمختيا په موخه د خدمتونو په غوره وړاندې کولو کې ونډه ولري، ملاتړ جلبوي.

۸مه شمېره توضيحي سند، ۲ مه لړۍ، اپريل - ۲۰۱۶ ز کال

د ښاري پيوستون (USP) د وړانديز شوي پروگرام حالت

د USP برنامې د ښاري لومړيتوبونو د ملي پروگرام (U-NPP) د يو مهم فعالیت په توګه ګڼل کېږي. دا پروگرام د ملي وحدت د حکومت موخه د ښارونو/ښارواليو د اوسيدونکو ترمنځ د تشې د ډکولو لپاره د سيمه ييزې حکومتوالۍ ميکانيزمونو ته د رسميت ورکولو په وسيله لکه کليوالي پرمختيايي شوراګانې او سيمه ييزې شوراګانې، د ښاروالۍ د خدمتونو او پرمختيا د ښه کولو په موخه څرګندوي.

څومره چې ښارونه پرمختګ کوي، همغومره د اوسيدونکو او ښارواليو ترمنځ واټن لری کېږي. زموږ ژمنه داده چې موږ به د خلکو انتخابي شوراګانې ټاکو ... لکه د ملي پيوستون پروگرام په شان، موږ به د ښاري پيوستون پروگرام جوړوو، کوم چې د خلکو د فعال گډون لپاره اړين فرصتونه رامنځته کړي. محمد اشرف غني احمدزي

د USP برنامې يوه نوې نظريه نه ده. دا برنامې په کليوالي سيمو کې د ملي پيوستون له برنامې څخه د تر لاسه شويو تجربو پر بنسټ رامنځته شوې ده. د تيرې لسيزې په جريان کې USP ته ورته برنامې په بيلابيلو ښارونو کې تطبيق شوې دي، دې تجربې ته د اجمالي کتنې په موخه د (ښاري پيوستون) د لومړۍ لړۍ دويمې ګڼې مقالې ته مراجعه وکړئ. له دې امله، د دې برنامې د پراختيا لپاره وړانديز يو نوی کار نه دی بلکې په لاندې څو ساحو کې د دقيقې څېړنې غوښتنه کوي:

- د USP او ښاري ونډۍ د تړون پروگرام ترمنځ دقيقه اړيکه څه شی ده؟
- «ښاري» څوک او «کليوال» څوک دی، له دې امله کومه برنامې بايد کوم ځای کې تطبيق شي؟
- د کليوالي او ښاري ټولنو ترمنځ لوی توپيرونه کوم دي، دا برنامې به څه ډول دې توپيرونو ته رسيدنه وکړي؟
- دې ته په پاملرنې سره چې د محدودو سرچينو د شتون له امله په بشپړه توګه تر پوښښ لاندې نيول شونې نه دي، کوم ښارونو ته بايد لومړيتوب ورکړل شي؟
- څرنگه د USP کولای شي د ټولني پر بنسټ د مرستو له يوې برنامې څخه لوړه وي، په ځانګړې توګه د ښاروالۍ د حکومتولۍ د پياوړي کولو او د ښاروالۍ د عوايدو د ښه کولو په موخه؟
- د برنامې د پراخه تطبيق لپاره د ښارواليو او ټولنو د اوسني جذب وړتيا تر کومې کچې پورې ده؟
- د راتلونکو بيلابيلو برنامو ترمنځ د همغږۍ د ښه کولو په اړه مثبت پرمختګونه تر لاسه شوي دي. تر ټولو د نويو معلوماتو پر بنسټ د USP د ښارونډو د ملي چارټر د برنامې تر پوښښ لاندې ټوليزې، سره له دې چې تر اوسه د U-NPP د برنامې تر پوښښ لاندې ده. دا يو منطقي تصميم دی ځکه دا کار د ملي پرمختيا لپاره د يوې همغږې تګلارې د رامنځته کولو په موخه زمينه برابروي او د ټولو افغانانو د اړتياوو د پوره کولو لپاره انډوليزه ده او د ښارواليو معيښت (IDLG/ DMM) او ښاروالۍ^۱ برلاسي کوي څو د NSP د برنامې د تجربو لويې برخې، په ځانګړې توګه د مالي، پلان جوړونې، وړاندې کولو، څارنې او ارزونې په اړه دا برنامې وکاروي.

په ښارواليو کې کمزوري حکومتوالي او حاکميت

د پراختيايي سيمه ييزو شوراګانو، گذرونو، ناحيو او ښارونو لپاره د ټاکلو پولو نشتوالی
د پلان جوړونې لپاره د ښاري رقمونه نشتوالی
د ښار ميشتو ترمنځ د ښار اوسېدنې فرهنگ، حقونو او مسوليتونو په اړه ناڅېرې
د ښاري اړوندو مراجعو ترمنځ د نه همغږۍ شتون

مالي او اقتصادي خنډونه

د خدمتونو وړاندې کولو لپاره د ښاروالۍ د پوره عوايدو نه شتون
له ښارواليو څخه د ملي بوديجې نشتوالی
د ښارونو د اقتصادي پراختيا لپاره د پلانونو نشتوالی
د ښاري پانګونې او د دندو رامنځته کولو لپاره بيړنی اړتياوې

USP اوسنۍ اړتياوې اوننگونې

غیر رسمي استوګنې او درې اړخيز نابرابرۍ (Spatial)

د ښارونو ډېری برخه (۷۰ سلنه) نارسمي دي او په هغو سيمو کې محدود خدمتونو موجود دي.
په غیر رسمي سيمو کې د اوسيدونکو لپاره د تصدۍ محدود امنيت
د ښارونو د پراخېدو نه کابو کېدل، د نا پلان شويو سيمو او ځمکو غضب

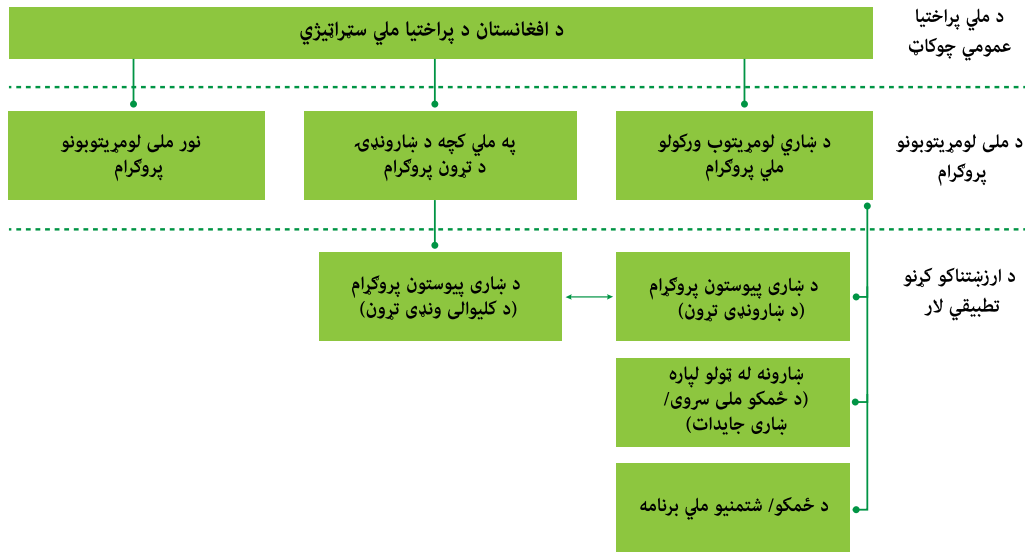
په ښارونو کې د دولت، ټولنو او ښاريانو د گډون ترمنځ

کمزورې اړيکې
پر ښاروالۍ باندې د خلکو د نه باورۍ له امله د ښاريانو د مالي او نورو ښارواليو مطالباتو نه ورکول
د ښاروالۍ په حکومتوالۍ کې د گډون نشتوالی
د ښځو او ځوانانو ونډې ته پاملرنه نه ده شوې او د هغوی استازي گډون نه لري

⁴More consideration in programme design will need to be given to how to deal with previous-funded CDCs and USP work. A vulnerability criteria and transparent selection process will need to be established to ensure USP meets the needs of the most vulnerable neighbourhoods.

¹Formerly the General Directorate of Municipal Affairs (GDMA)

د ښاري پيوستون د پروگرام وضعیت

کلیدي بنسټونه
 د کور او ښار جوړولو وزارت، د سیمیزو ارګانونو خپلواکه اداره، د مهاجرینو او بیرته ستنیدونکو چارو وزارت، د کرنې او اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت، د عامې روغتیا وزارت، د ماليې وزارت
 د کابل ښاروالي، د افغانستان د ځمکو خپلواکه اداره، ښاروالۍ

د ښاري ښکېلتیا جوړښت

USP څه شی ده؟

لکه څرنګه چې اوسمهال لیدل کیږي، USP به یو ملي برنامه وي چې د دولت د بودیچې له لارې د مرستندوی مالي تخصیص د لګښت د میکانیزمونو په وسیله د ښاروالیو معینیت (DMM، کابل ښاروالۍ او نورو ښاروالیو له لوري تمویلېږي. له هغه څخه د عمومي هیلو اغیزې عبارت دي له: «د سیمه ییزې حکومتوالۍ پیاوړتیا او د افغانستان په لویو ښارونو کې اقتصادي پرمختیا». د دې برنامه څلور متوقعه پایلې په لاندې توګه دي:

- د ښاروالیو د وړتیاوو لوړېدل او د ټولني د ګډون پر بنسټ حکومتوالي.
- په ښاري سیمو کې د ژوند د شرایطو ښه کیدل.
- په ښارونو کې د کورنیو په کچه او په خصوصي سکتور کې د پانګونې زیاتېدل او د کاري فرصتونو رامنځته کیدل.
- د خدمتونو د وړاندې کولو په موخه د ښاروالیو لپاره د دوامداره عوایدو زیاتېدل.

USP د پنځو لاندې لویو برخو لپاره طرحه شوې ده:

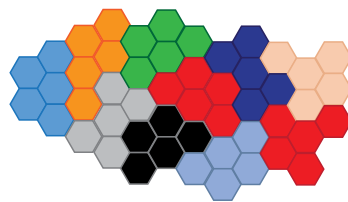
لومړۍ برخه: د کلیو د پرمختیایي شوراګانو او د سیمه ییزو شوراګانو له لارې د ښار ونډو ځواکمنول؛

دا برخه د ښار ونډو پر ګډون چې د ښاري پرمختیایي شوراګانو له لارې جوړې شوي دي، څرخېږي. یوه کلیواله پرمختیایي شورا له ۲۵۰ کورنیو څخه جوړه شوې او یوه سیمه ییزه پرمختیایي شورا له څلورو څخه تر پنځو کلیوالي شوراګانو (له ۱۲۵۰ کورنیو) څخه جوړه شوې ده. د دې برخې په فعالیتونو کې

د ناحیه، گذرونو او محلي شوراګانو درې اړخیزه تړون

Nahia
نواحی/ناحیه

Gozer
گذر/گذر

CDC
شورای انکشافی مردمی
د خلکو انکشافی شورا

په ښارونو کې د ښاري ونډې تړون

څلورمه برخه: د ښاروالیو د بشري او اداري وړتیاوو لوړول

په یوه ښاروالۍ کې د حکومتوالۍ بریا او مالي اصلاحات تر زیاته حده د هغو د تطبیق لپاره د ښاروالۍ د کارکوونکو له وړتیاوو سره تړاو لري. له همدې امله، د دې برخې موخه په ښاروالیو کې بشري او اداري لویو نیمګړتیاوو ته رسیدنه ده. د دې برخې په فعالیتونو کې به د کار په جریان کې د روزنیزو برنامو له لارې د ښاروالیو د کارکوونکو د وړتیاوو لوړول او د مهارتونو ښه کول؛ د ښاروالیو او ناحیو په کچه د سیستمونو او کړنلارو د اداري وړتیاوو لوړول؛ د ښاروالیو د مشورتي بورډونو پیاوړتیا؛ په ناحیو کې تشکيلاتي اصلاحات او د تشکيل بیاکتنه؛ د ښاروالیو د کارکوونکو په منځ کې د جنډر انډول پراخول؛ او د سیمې په کچه له اړوندو ریاستونو سره د همغږۍ ښه کول شامل وي.

پنځمه برخه: د ځواکمن ملي مناسب چاپیریال او د ښاروالیو د چارو د معینیت پیاوړي کول؛ (DMM)

د پورته ذکر شویو برخو د اغیزو لیدنه په ملي کچه د یوې ځواکمنونکې فضا او د ښاروالیو د چارو د معینیت پیاوړي کولو ته اړتیا لري. له دې امله، پنځمه برخه به پر هغو فعالیتونو لکه د اړتیا وړ قوانینو او پالیسیو څیرل یا تدوینول، د بیلګه په توګه: د استوګنې د غیر رسمي سیمو د لوړولو پالیسي؛ د ښاروالۍ قانون؛ د ښاري خدمتونو قانون؛ د ښاروالۍ د پرمختیایي صندوق یا ښاروالیو ته له مرکزي دولت څخه د پیسو لېږدوونې د صندوق رامنځته کول او د ښاروالۍ د چارو د معینیت د کاري وړتیاوو لوړول شامل وي.

په برنامه کې به څو اړخیزې موضوعګانې لکه جنډر، ځوانان، د ژوند USP د چاپیریال، بشري حقونه او په پورته فعالیتونو او برخو کې د سولې تامینول شامل وي. د بشپړو معلوماتو په موخه په دې اړه چې څه ډول ځوانان کولای شي د ځوانانو د پرمختیایي شوراګانو له لارې یا د ځوانانو له استازو سره په سیمه ییزو پرمختیایي شوراګانو کې ونډه واخلي، پنځمې ګڼې سند ته، او په دې اړه چې څه ډول ښځې ځواکمنې شي څو د ښځو له لارې یا د سیمه ییزو پرمختیایي شوراګانو له لارې په فعالیتونو کې ونډه واخلي، په سیمه ییزو لارښوونکو بدلې شي او په تصمیم نیولو کې رول ولري. د لومړۍ لړۍ دویمې ګڼې سند ته مراجعه وکړئ.

څخه څه توپیر لري؟ NSP له USP

چې په کلیوالي سیمو کې یې سیمه ییزې (NSP) د ملي پیوستون پروګرام پرمختیایي شوراګانې رامنځته کړي دي او په ښاروالیو کې د سیمه ییزو پرمختیایي د وړاندې شوې طرحې ترمنځ، د USP شوراګانو د رامنځته کولو په موخه د کتنې وړ توپيرونه شتون لري. ښاري سیمې د کلیوالي سیمو په پرتله له ټولنې څخه یوه پېچلي استازیتوب ته اړتیا لري. د ښاري شوراګانو لپاره د مراتبو د لړۍ لرونکي جوړښت ته هغو اړتیاوو ته چې بریدونه یې لویې ټولنې پر برنامه د ښاروالۍ د USP کوچنیو بنسټونو ویشي، یو له بل سره تړاو لري. د حکومتوالۍ اصلاحات او طرحه شوي مالي اصلاحات د ښاروالیو د مالي، پر ځان بسیاینې د لوړولو لپاره بشپړوي او د هغه پر بنسټ ولاړ وي. له همدې امله د ټولنې له قید او شرط څخه پرته پر مالي عوایدو لږه تکیه لري. د ټولنې USP ونډه اخیستنې په کلیوالو سیمو کې د کتنې ونډه زیاته ده (په ښاري سیمو کې شاوخوا ۳۰-۴۰ سلنه) او همدا راز ټولنې د ښاروالیو په فیس او لګښتونو کې د دوام د زیاتولو لپاره شاملې وي. دا کار په ځانګړې توګه د استوګنې په غیر رسمي سیمو کې چې تر اوسه د ښاروالۍ له خدمتونو څخه بې برخې دي د ډیر اهمیت وړ دي؛ دا سیمې د کتنې وړ د قانوني کیدو له پروسې څخه چې د تصدۍ امنیت به افرادو ته زیات تامین کړي، ګټه اخلي. چې دا په خپله د «د ژوند ناوړه شرایطو» د ښه کولو او د ښاروالۍ د عوایدو د بنسټ د پراخولو لپاره یو فرصت دی.

به د افرادو تنظیمول، د شوراګانو دیموکراتیکې ټاکنې، د پولو ځانګړي کول له مدني تعلیماتو او د ښاروالیو له مشورتي بورډ سره د اړیکو پیاوړي کول او د شوراګانو غړو او اوسیدونکو ته د پوهاوي ورکول شامل وي.

دویمه برخه: د سیمه ییزې پلان جوړونې له لارې د استوګنې د سیمو لوړول او د خدمتونو وړاندې کول له قید او شرط څخه پرته مالي باور او د ټولنو او ښاروالیو ونډه اخیستنې

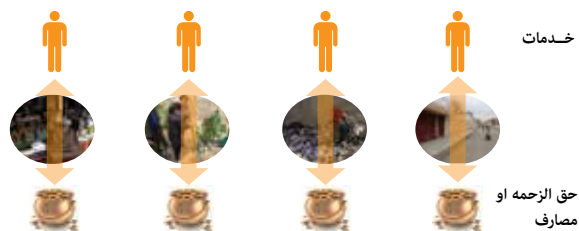
دا برخه د ملي پیوستون له برنامې سره ډیر ورته والی لري او په دې کې د سیمې د پرمختیایي شوراګانو او د کلیو د شوراګانو په کچه ګډ کاري پلان؛ د فرعي پروژو پیژندل او د پیشنهاد لیکونو (Proposal) جوړول؛ د یوې مالي ستراتیژۍ ترتیبول (لکه د پیسو ونډه/په مالي مرستو د پروژو تمویل او تطبیقول چې له قید او شرط څخه پرته د مالي باور له لارې ورکول کېږي)؛ او د فرعي پروژو تطبیقول، د ناحیو د دفترنو او شوراګانو له لوري څارنه او ارزونه شامل دي. په فرعي پروژو کې کیدای شي د کثافاتو تنظیمول، د سیمو زرغونول، د وایټونو رغول، د فاضله اوبو شبکې، د وایټونو روښانول او پر کورونو د شمیرو د لیکلو برخې شاملې وي او د تصدۍ د اهمیت له ښه کولو او قانوني کولو سره، په ځانګړې توګه د استوګنو د غیر رسمي/ناپلان شویو سیمو سره همغږي وي. برسیره پردې د ناحیو په کچه پلان جوړونه کې به هڅه وشي څو د ښاري هر اړخیزې پرمختیا لپاره د دې فرعي پروژو ترمنځ ګډې هڅې او اړیکې ځانګړې کړي.

درېیمه برخه: د ښاروالۍ د عوایدو دوامداره زیاتیدل، اقتصادي پرمختیا او د کاري فرصتونو رامنځته کیدل

دا برخه پر مالي اصلاحاتو او د ښاروالیو د عوایدو پر زیاتیدلو د ناحیو او ښارونو په کچه، د عوایدو د زیاتولو، د رویتیا د ښه کولو او په ښاروالیو کې د حساب ورکولو په موخه څرخېږي. په دې برخه کې به د کاري اجراتو پر بنسټ په بودجه کې بدلون، د ناحیو په ټولو برخو کې د منابعو ځانګړي کول؛ د عوایدو دوامداره سرچینې لکه د پاکولو فیس، د سوداګرۍ جواز او نور؛ او د مالي حساب ورکولو او رویتیا لپاره د الکترونیکي سیستم رامنځته کول شامل وي. د اقتصادي پرمختیا په فعالیتونو کې د اقتصادي پرمختیایي پلانونو جوړول او تطبیقول او اسانتیاوو او ښاري خدمتونو کې د پانګونې لپاره د خصوصي سکتور له هڅولو سره د شخصي او عامه همکاري (PPPs) ښه کول، شامل دي.

لاسته راغلی اصلی عواید

حق الزحمه او مصارف

د ښاروالیو مالي چارې د تر لاسه شویو ګډو قاعدو: د راټولو شویو عوایدو او وړاندې شویو خدمتونو ترمنځ څرګندې اړیکې او هغه وخت چې عواید له فیسونو او لګښتونو څخه لوړېږي، خدمتونه ښه کېږي.

³See an overview of these challenges in Chapter Two of: GoIRA (2015) The State of Afghan Cities 2015. GoIRA; Kabul, Afghanistan.

په ښارونو کې د ښاري ونډې تړون

څه ډول او چيرته؟

دا ډول وړاندوینه شوې چې USP یوه پراویزه تگلاره غوره کړې ده له کابل څخه پیل او په دوه لومړیو کلونو کې به څلورو ښارونو؛ هرات، مزار شریف، کندهار او جلال آباد ته چې سیمه ییز مرکزونه دي، پراختیا ومومي. په دې پنځو ښارونو کې تر بشپړ پوښښ لاندې شا او خوا ۳۰۰۰ کلیوالي شوراګانې او ۶۰۰ سیمې شوراګانې شاملې وي. سره له دې چې د دې شوراګانو دقیقه شمیره له کلیوالي او سیمه ییزو پرمختیایي شوراګانو سره چې مخکې رامنځته شوي دي، تړاو لري. (لاندې جدول ته مراجعه وکړئ) وړاندوینه شوې چې د ټولني د ۳۵ سلنې له ونډې اخیستنې سره، د فرعي پروژې د تطبیق لپاره له ۷۰ میلیونه ډالرو څخه زیاتې په ښارونو کې له اوسیدونکو څخه راټولیدلی شي. په پای کې دا برنامه پراخېږي او دویمه درجه ښارونه لکه لښکر گاه، تالقان، کندز او د ستراتیژیکو ولسوالیو ښاروالۍ لکه سپین بولدک، انجیل او اندخوی به هم را ونغاړي. لکه څرنګه چې پورته ذکر شوه USP یوه on-budget (پیسې به له دولت څخه کنټرولېږي) پروګرام دی او د ښاروالیو د چارو د معینیت او کابل ښاروالۍ په وسیله به په مرکز او د ښاروالیو د چارو د معینیت تر څارنې لاندې به د سیمو په کچه هم تطبیق شي.

د USP تیری تجربی	په ۲۰۱۶+ کال کې ستراتیژیک تغیرات
د لومړني حکومتي واحد په توګه سیمیزه پراختیایي شورا	د لومړنیو حکومتي واحدونو په توګه د گذرونو تقویه (په اوسط ډول ۱۰۰۰ کورنۍ)
د پراختیا په حال کې نه ده او په ناحیو او ښاري پلانونو پورې تړلي نه دي.	د ښارونو، د گذر پلانونه د بیا تنظیم/ پرمختیا په خاطر د ښارونو او ناحیو له پراختیایي پلانونو تړاو نلري.
د ناحیو پراختیایي شوراګانو له لارې د خدمتونو وړاندې کول	د ناحیو دفترونه او سکتوري ریاستونه خپل خدمتونه د گذر او ناحیې له پلانونو سره سم وړاندې کوي.
د ټولني ونډه (۳۰ سلنه)، تمویل کوونکې مراجع (۷۰ سلنه)	د ښاري برنامو تمویل په لاندې توګه ویشل شوي دي: <ul style="list-style-type: none"> تمویل کوونکې مراجع ۵۰ سلنه د ټولني ونډه (۳۰ سلنه)
یوازې استوګنیزې ساحې	د اقتصادي پرمختیا په خاطر د سوداګریزو او اقتصادي ساحو لپاره د سوداګرې د پرمختیایي کمیټو (BDC) رامنځته کول

راتلونکې ته لیکنه:

- د USP د پروګرام د ځواکمنولو په برخه کې، هغو لنډ مهالو او اوږدمهالو ننگونو ته د رسیدنې په موخه چې افغانستان ورسره مخ دی، د دولت، خصوصي سکتور او نړیوالي ټولني ترمنځ د نظر یووالی؛
- د ښارونډې، کلیوالي او USP ترمنځ د تړون د برنامې د طرحې په اړه د پرمختګ دوام؛
- د نظرونو د راټولولو او د پروپوزل د اصلاح کولو لپاره د ښارونډو او ښاروالیو د ځواکمنولو په موخه په ګډه تگلاره د USP مستندول؛
- د USP د حقوقي او قانوني بنسټ لوړول، د مثال په توګه د SNG په پالیسۍ کې د کلیوالي پرمختیایي شوراګانو او د سیمه ییزو شوراګانو قانوني کول؛
- د دې سکتورونو د با مفهومه ګډون د تامینولو په موخه د برنامو د جوړولو له طرحې څخه د ډاډ تر لاسه کولو لپاره د جنډر او ځوانانو د اړوندو اړخونو ښه کول.

د افغانستان د ښارونو راتلونکې پروګرام د ښاري لومړیتوب د ملی پروګرام په انکشاف کې کمک کوي چې دا به را روانه لسیزه کې د افغانستان د ښاري لومړیتوب برخه وي دی لومړیتوبونو کې به د افغانستان د ښارونو راتلونکې پروګرام ۵ ښاري زونونو او ۲۰ ستراتیژیکو ولسوالیو ښاروالی تحلیل او تجزیه کيژی چې مهم معلومات او دقیق ارقام به لاس ته راشي اود موثري پالیسي او ملی پروګرامونو په ترتیبولو کې به وړاندیزونه وشي .

